

REGISTERBLAD

Namn:

Datum:

Område av riksintresse för naturvård i Gävleborgs län

Områdesnummer: Nr X 53

Områdesnamn: Myrar mellan Skåssan och Havet

Delområden:

53:1 Skåssan

53:2 Ljusmyran

53:3 Svartjärnsmyran

53:4 Raggtjärnen

Kommun: Hudiksvalls och Söderhamns kommuner

Kartblad: 15 H SV/SO

Area: 5 500 ha varav 4 900 ha land och 600 ha vatten.

Av denna areal utgör

53:1 42 ha land

53:2 70 ha land

53:3 70 ha varav 57 ha land och 13 ha vatten

53:4 25 ha land

Naturgeografisk region: 27 Skogslandskapet norr om norrlandsgränsen

Kust/havsregion: VII Bottenhavet

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsformer: Kullig terräng med relativ höjd 50-100 m

Riksvärde

Våtmarkskomplex	Topogent kärr	
Limnogen strandkomplex		
Myrkomplex	Topogent kärr	Fauna
	Svagt välvd mosse	

Värdeomdöme: Området mellan Skåssan och havet är ett utmärkt exempel på en landhöjningsbetingad succesion av mossar med stora värden vetenskapligt och som studieobjekt. Myr vid Rosenvall har värdet av våtmarkskomplex och topogent kärr. Myr vid Tretjärnarna har värdet av limnogen strandkomplex. Svartjärnsmyran har värdet av myrkomplex, topogent kärr och svagt välvd mosse. Skåssan har värdet av koncentrisk mosse.

53:1

Skåssan utgör ett vackert exempel på en tydligt koncentrisk välvd mosse. Mäktigheten är imponerande och utbildningen är illustrativ, vilket även gör den till ett lämpligt studieobjekt.

53:2

Ljusmyran utgör ett stort och öppet myrkomplex med värdefulla myrtyper. I första hand genom förekomsten av en välutvecklad gölmosse. Intressant är också kombinationen av en välvd (centrisk) mosse och strängkärr, en företeelse som enbart förekommer i gränsområdet mellan dessa myrtyperns utbredning. Detta blir mer uttalat efter kusten i norra delen av länet. Myren får sina största bevarandevärden som naturgeografiskt och vetenskapligt värdefullt exempel på en excentrisk mosse med gölar. Detta förstärks ytterligare av närheten till Skåssan och hela serien av mossar öster om denna.

53:3

Komplexet utgör ett orört exempel på några myrtyper inom detta område och här i ligger dess huvudsakliga bevarandevärden.

53:4

Området är orört och uppvisar intressanta övergångsformer mellan olika mossetyper.

Huvudkriterier:

A: Mångformigt område som visar landskapets utveckling

B: Väsentligen opåverkad hydrologi

Stödskriterier: Mångformighet, naturlighet, kontinuitet, representativitet, funktion

Förutsättningar för bevarande: Myrarna bibehålles hydrologiskt intakta.

Området påverkas negativt av dikningar, bränsleutvinning, skogsavverkning.

Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena.

53:1

Skogsbruk i anslutning till området bedrivs med naturvårdshänsyn. Området påverkas negativt av dikning, bränsleutvinning, skogsavverkning på eller i anslutning till mossen.

53:2

Inga ytterligare ingrepp i hydrologin görs. Området påverkas negativt av dikning, bränsleutvinning, skogsavverkning.

53:3

Områdets hydrologi bibehålles intakt. Området påverkas negativt av dikningar, bränsleutvinning, skogsavverkning.

53:4

Hydrologin bibehålles intakt. Området påverkas negativt av utdikning, bränsleutvinning, skogsavverkning.

Säkerställande: 1978: Skåssan och Raggtjärnen samrådsområde

Ingår i Länsstyrelsens naturvårdsprogram.

Områdets huvuddrag: Området från E4:an norr om Skåssan ut till havet, utgör ett stort flackt sluttande landområde med insprängda myrar och enstaka sjöar.

Landhöjningen har skapat en kontinuerlig serie av olika långt utvecklade mossar. Mossarnas differentiering kan således följas från de yngsta myrarna något tiotal meter ovan havsytan till Ljusmyran och Skåssan 65 m ö h, som representerar särskilt välutvecklade mossetyper.

Serien av mossar representeras av

A Plana skogbevuxna mossar

B Svagt välvda mossar med halvöppet mosseplan

C Tydligt välvda, centriska mossar med mosseplan, lagg och kantskog Grupp C kan vara excentriskt eller koncentriskt välvda. Detta kan ofta antydast även på grupp B.

Områdets nedre del upp till ca 30 m ö h domineras av kärr. Även dessa är av vetenskapligt intresse då de delvis är utbildade som strängkärr och i något fall som flarkkärr. (Störst och tydligast differentierade är dessa strukturer på myren Syrvälling 25 m ö h).

Följande delområden utgör de största och viktigaste enheterna i området.

53:1

Skåssan är en välutvecklad tydligt koncentrisk välvd mosse, med ett torvdjup uppgående till närmare 5,5 m. Större delen är skogbevuxen, glesare mot centrum. Kantskogen är osammanhängande och delvis svagt differentierad. Utmed norra sidan är dock både kant och lagg tydligt avsatta.

Mossen bär ett tätt system av skogbevuxna strängar och smala höljor. Kring dess centrum och högsta punkt dominerar kallgräs och vitag. Här finns också tre djupa gölar med flora delvis främmande för biotopen.

Fjärilsfaunan är dokumenterad, varvid tre rätt ovanliga arter av pärlemorfjäril uppmärksammades.

53:2

Ljusmyran utgör ett mosse-kärrkomplex. Området innefattar bl a excentrisk mosse med gölar och kärr med svag strängbildning.

Området ligger inklämt mellan E4:an och ostkustbanan. Järnvägen avskiljer den västra fliken av myren från övriga delar. Denna är också påverkad av dikning. Efter den nordvästra kanten som är skogbeväxt förekommer en serie gamla diken vilka når fram till mossegölar och har tappat en del av dessa.

Den västra fliken som avskurits av järnvägen intas av fasta kärr med blååtäl, tuvsäv och pors. Vegetationen förefaller något uttorkad.

Södra delen av komplexet intas av flacka öppna fattigkärr. Stora ytor med tuvdun, tuvsäv och vitag utgör det mest framträdande vegetationssamhället. (Av kärrväxter ingår bl a pors, blååtäl och flaskstarr). Norrut utgår kärrväxterna. Myren övergår i mosse med låga tuvor av ljung och stora höljeitor dominerade av tuvdun. Rocen (1920) uppger att dessa ytor kring myrens mellersta del domineras av tuvsäv "på ett så i ögonen fallande sätt, att dess ljusa vegetationsyta kontrasterande mot den mörkare ris mossen gifvit myren dess namn". Denna södra mossedel omges av kärr och är troligen mycket svagt förhöjd i förhållande till dessa. Enstaka strängar men inget enhetligt strukturmönster kan urskiljas. Torvdjupet, 3 meter, och lagerföljden som anges av Rocen (1920) visar också att mossebildningen inte kommit särskilt långt.

Norra delen intas av en, åtminstone söderifrån, kraftigt välvd mosse. Mossen är excentrisk i sin uppbyggnad, även om det i den centrala delen finns antydning till koncentrisk strukturer. Kanterna och strängarna kring mosseplanet är skogbevuxna och domineras som vanligt av ljung och andra ris. Nära mossens centrum förekommer ett tiotal djupa gölar. De kantas av kallgräs, vitag och dystarr.

Tydlig lagg och kantskog förekommer längs den norra kanten.

Inventeringsåret häckade knipa, storspov, buskskvätta, ängspiplärka och trädpiplärka. En småskrak observerades också i en av mossegölar och var troligen bara en tillfällig gäst.

53:3

Området är ett komplex av skogsbevuxna, ostrukturerade mossar och långsträckta, öppna - halvöppna kärr. I anslutning till tjärnarna förekommer starrkärr av låg- och högstarttyp samt partier med gungfly. Inga ingrepp har gjorts i områdets hydrologi.

Torvdjupet uppgår i söder till 3,5 meter, och mellan tjärnarna (den mellersta och södra) till ca 4 meter (Rocen 1920).

53:4

Myrarna har uppmärksammats av Björkbäck (1970) då de utgör övergångstyper mellan helt skogbevuxna mossar och sådana med utbildat mosseplan. Dessa myrtyper har vid flygbildstolkningen klassificerats som svagt välvda mossar. En sådan mosse förekommer sydost om Raggtjärn och en nordväst om tjärnen. I den nordvästra myr delen förekommer också en plan, helt skogbevuxen mosse. I den sydöstra mossen finns tydliga koncentrisk strukturer och bred kantskog. Myr vid Rosenvall har värdet av våtmarkskomplex och topogent kärr. Myr vid Tretjärnarna har värdet av limnogen strandkomplex. Svarttjärnsmyran har värdet av myrkomplex, topogent kärr och svagt välvd mosse. Skåssan har värdet av koncentrisk mosse.

Anmärkningar: VMI-ID: 15H3C05, 15H3C07, 15H3C02, 15H2C01

Referenser:

Björkbäck F, 1970: Förteckning över särskilt skyddsvärda myrar i Gävleborgs län. Projekt Telma, preliminär rapport. Stencil.

Persson L, 1980: Våtmarker av naturvårdsintresse i Gävleborgs län. Länsstyrelsen. Stencil.

Rocen Th, 1920: Redogörelse för torfmarksundersökningar inom Gävleborgs län 1919. Svensk Mossekulturförenings Tidskrift, vol 34.

Ståhl P, 1985: Skyddsvärda myrar i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, naturvårdsenheten, 1985:2.

Naturvårdsverket 1994, Myrskyddsplan för Sverige.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län. Våtmarksinventering i Gävleborgs län.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län, 1997. Värdefull natur i Gävleborg, naturvårdsprogram. Rapport 1997:12.